

Stichting de Stilte

Geadviseerd subsidiebedrag: € 0

Gevraagd subsidiebedrag: € 1.090.000

Over de instelling

Stichting de Stilte (hierna: de Stilte), podiumkunsten, jeugd podiumkunsten, Breda

De Stilte maakt als jeugddansgezelschap dansvoorstellingen voor met name de allerjongste doelgroep. Via vrije voorstellingen, maar vooral ook via voorstellingen op school, laat de instelling hen kennismaken met moderne dans om ze zo ontvankelijk te maken voor wat ze nog niet kennen. Met professionele dansers wordt er met dat doel gewerkt aan nieuw materiaal en bestaand repertoire wordt behouden. De instelling produceert vrije voorstellingen, dansduetten voor in de klas en educatieve activiteiten.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.27 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting de Stilte geen subsidie toe te kennen.

Vanwege onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie algemene beoordelingscriteria zijn de laatste twee criteria, conform het beoordelingskader van de raad, niet beoordeeld.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

De raad vond de voorstellingen van de Stilte in subsidieperiode 2021 - 2024 sympathiek en onmiskenbaar gericht op de moeilijke jongste doelgroep (vanaf 2 jaar), maar vond de artistieke kwaliteit tegenvallen. Omdat de meeste voorstellingen werden gemaakt door de artistiek leider was er weinig sprake van nieuwe artistieke ontwikkelingen of andere (jonge) makers, waardoor de Stilte artistiek leek te stagneren.

Het plan voor subsidieperiode 2025 - 2028 vindt de raad moeilijk leesbaar en bij vlagen ondoorgroendelijk. Hij begrijpt uit de plannen dat de instelling de kunst voorop wil stellen en daarin geen concessies wil doen. Maar het gevolg is dat het in de plannen ontbreekt aan een reflectie op de leefwereld van het kind. Dit beeld wordt versterkt doordat het plan is doorweven met citaten van schrijvers,

kunstenaars en denkers onder wie Paul Klee, Gerrit Kouwenaar en Multatuli, maar nergens verwijst naar datgene wat speelt bij kinderen van nu. De uitwerking van de artistieke plannen vindt de raad ook enigszins hoogdravend en weinig concreet. Hoe deze voorstellingen kinderen gaan helpen nieuwe perspectieven te ontdekken wordt niet duidelijk. Een en ander wil niet zeggen dat de raad niet overtuigd is van de intrinsieke motivatie van de Stilte om voor het jongste publiek voorstellingen te maken. De instelling weigert artistiek concessies te doen voor en heeft onmiskenbaar een unieke ervaring met het werken met het jonge publiek. Met de 1-2'tjes in de klas bereikt de instelling grote groepen kinderen.

De raad vindt de artistieke plannen en de artistieke ontwikkeling van de instelling onvoldoende. Veelzeggend is in dit verband dat de instelling als voorbeeld voor haar artistieke bronkeuze een voorstelling uit 2013 aanhaalt. De artistieke signatuur van de Stilte leunt nog steeds in hoge mate op de artistiek leider. Hoewel hij op zijn gebied een vakman is, komt het werk van de Stilte op steeds grotere afstand van de hedendaagse ontwikkelingen in de dans te staan. De raad had gehoopt op een grotere pluriformiteit van stemmen, zowel in samenwerking met anderen als in de makers binnenshuis. Wat dat laatste betreft worden in de plannen Gertien Bergstra en Femke Somerwil genoemd als leden van het artistieke team. Het is onduidelijk wat de artistieke signatuur van deze makers is en hoe dat de signatuur van de Stilte mede gaat bepalen. De raad vindt het ook een gemis niet terug te lezen wat hun artistieke verantwoordelijkheid binnen dat team precies is en hoe die in de komende periode al dan niet wordt vergroot. Er lag hier immers een kans om meer pluriformiteit en vernieuwing binnen het gezelschap toe te laten. De Stilte zegt in subsidieperiode 2025 - 2028 te willen werken aan een organische overdracht van taken van de artistiek leider, maar hoe die overdracht zou moeten plaatsvinden blijft in de plannen onduidelijk. Dat de Stilte in dit verband blijft spreken over 'geleidelijke overgang naar een nieuwe generatie' en 'een transitieproces zonder tijdsdruk' vindt de raad zorgelijk.

De Stilte geeft zich te weinig rekenschap van de maatschappelijke en artistieke veranderingen buiten de eigen muren. Mede daardoor is de zeggingskracht van de instelling onvoldoende. Ze geeft zelf aan dat ze kinderen in haar voorstellingen niet te veel wil uitleggen wat de (maatschappelijke) betekenis is, omdat volgens haar juist meerduidigheid leidt tot dialoog en tolerantie. Die overweging is te begrijpen en niet elke instelling hoeft nadrukkelijk maatschappelijke thema's in haar voorstellingen naar voren te brengen. Desondanks mist de raad een reflectie van de instelling op de manier waarop de gekozen voorstellingen aansluiten bij de belevingswereld van het kind, die uiteindelijk toch niet helemaal is los te zien van de (maatschappelijke) ontwikkelingen buiten het theater.

Maatschappelijke betekenis

In subsidieperiode 2021 - 2024 speelde de Stilte veel voorstellingen op en voor scholen en zette bijzondere samenwerkingen op met het speciaal onderwijs. Ze

was een van de initiatienemers van Brabant Menu, waarin culturele instellingen samenwerken om aanbod aan scholen te koppelen.

Op het gebied van kunsteducatie is de maatschappelijke betekenis van de Stilte dan ook groot en voor subsidieperiode 2025 - 2028 benoemt ze de ambitie om in 2029 ieder kind in de regio met haar werk in aanraking te brengen. De raad waardeert die ambitie en ziet dat de Stilte de mogelijkheden heeft die ambitie waar te maken.

De lokale vraag naar de activiteiten van de instelling is groot. Ze is goed ingebed in het onderwijs en heeft een indrukwekkende lijst met educatieve partners. De eerder genoemde 1-2'tjes en de bijbehorende cultuurprogramma's bereiken grote groepen kinderen. De Stilte wil haar impact nog meer vergroten door aan te sluiten bij het Actieprogramma Kansrijke Start, waardoor kwetsbare kinderen al vroeg in aanraking komen met kunst.

De kwantitatieve maatschappelijke impact van de Stilte is groot, maar de inhoudelijke en regio-overstijgende impact is minder overtuigend. Zo ontbreekt in het beleidsplan een reflectie op een duurzame doorwerking van de eerste ontmoeting tussen kind en dans. Wat is, los van die eerste ontmoeting, de impact die de instelling met haar aanwezigheid probeert te bewerkstelligen? Juist door haar aanwezigheid op zoveel plekken in het Brabantse onderwijs zou ze meer verdiepende impact kunnen hebben dan het tonen van een voorstelling alleen. In het verlengde daarvan mist de raad een visie op de maatschappij en maatschappelijke betrokkenheid in de plannen. De lijst met maatschappelijke partners van de instelling is, anders dan de partners in het onderwijs, kort. De uitwisseling met Zuid-Afrika is potentieel interessant, maar lijkt eerder voort te komen uit toeval dan uit een strategische keuze. Het is betreurenswaardig dat het hier wederom gaat om begeleiding door de artistiek leider, in plaats van dat er sprake is van een gelijkwaardige culturele uitwisseling tussen makers.

Ook mist de raad een blik naar buiten aangaande de naleving van de Code Diversiteit & Inclusie. De makers, dansers en samenwerkingspartners zijn weinig divers. Dat geldt in nog grotere mate voor het kantoor. Het valt de raad in dat verband op dat hetzelfde geldt voor alle denkers die in het beleidsplan als inspiratie worden genoemd. De Stilte schrijft dat ze wel dansers met een diverse achtergrond naar Breda probeert te krijgen, maar dat dat lastig is. De raad denkt dat er meer inspanning mogelijk is op dit gebied en vindt het op basis van de beschrijving in de plannen nauwelijks aannemelijk dat deze voornemens in de toekomst zullen leiden tot meer diversiteit en inclusie binnen de instelling.

De Stilte gaat in haar aanvraag voldoende in op de toepassing van de kernwaarden van de Fair Practice Code. Ze gaat bijvoorbeeld de 40-urige werkweek terugbrengen naar een 38-urige werkweek. De instelling gaat in de

aanvraag uitgebreid in op sociale veiligheid op de werkvloer. De Stilte is aangesloten bij de cao Toneel en Dans en is lid van NAPK.

Toegankelijkheid

De Stilte maakte in subsidieperiode 2021 - 2024 voorstellingen voor een bijzondere leeftijdsgroep: de allerjongste. Met een aantal Europese jeugdinstanties werkte ze samen bij het ontwikkelen van aanbod voor kinderen van een half jaar met als resultaat de voorstelling 'Wacht eens even'. De raad vond de Stilte echter weinig zichtbaar in het land. Ze speelde veel in het buitenland en de raad zag dat dat ten koste ging van de nationale zichtbaarheid. De speelbeurten in het land waren en zijn erg beperkt.

Lokaal weet de Stilte door haar grote bereik heel veel Brabantse kinderen te bereiken en in die zin is zij zeer toegankelijk. Via het speciaal onderwijs, het voortgezet onderwijs en de kinderdagverblijven danst het gezelschap ook voor kinderen voor wie kunst niet vanzelfsprekend is. De vraag naar de voorstellingen van de Stilte is in Brabant als gezegd groot. De raad is hiervan onder de indruk, maar vindt, naast de kwantiteit, de kwaliteit van het gebodene minstens zo belangrijk en die is, zoals hierboven beschreven, onvoldoende.

Op scholen bereikt de instelling een divers publiek, maar dat is geen verdienste van de Stilte. Die diversiteit is een gegeven. Juist daarom hecht de raad zoveel belang aan een meer inclusief danserspalet. Zoals de instelling zelf ook aangeeft, zou ieder kind zich in de dansers in de klas moeten kunnen herkennen en dat is nu nog niet het geval.

Buiten de scholen lijkt de Stilte geen goed zicht te hebben op het publiek en hoe dat te vergroten. Dat ze zich vooral richt op de hoogopgeleide moeders en de actieve opa's en oma's is nogal beperkend, omdat deze keuze vanzelf leidt tot een publiek dat toch al geneigd is te komen. Het is een goed streven dat de Stilte met andere partijen, zoals Quiet Community en Stichting de Vrolijkheid, op zoek gaat naar nieuw publiek, al wordt uit de plannen niet duidelijk op welke manier die zoektocht gaat plaatsvinden en welke strategie de instelling gebruikt om een diverser publiek structureel te kunnen bereiken.

De Stilte is het meest internationaal reizende jeugdtheatergezelschap en maakt op het gebied van duurzaamheid de keuze meer Europees en minder intercontinentaal te reizen. Het gezelschap is actief in verschillende Europese netwerken waar ook kennis wordt uitgewisseld. De raad is onder de indruk van de positie die de Stilte hierin inneemt.

Bedrijfsmatige gezondheid

Niet beoordeeld gezien de onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie beoordelingscriteria.

Geografische spreiding

Niet beoordeeld gezien de onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie beoordelingscriteria.